

MRF 2025.67

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 12. marts 2025, j.nr. 24/03907 og 24/03945

Ophævet og hjemvist screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 om, at HOFORs projekt for renovering af Hove Kildeplads, hvor der var registreret bilag IV-arter, da screeningsafgørelsen indeholdt vilkår om afværgeforanstaltninger for at beskytte spidssnudet frø.

Med screeningsafgørelse af 28. februar 2024 meddelte Egedal Kommune, at der efter miljøvurderingslovens § 21 ikke var krav om at gennemføre en VVM-proces vedrørende HOFORs projekt for renovering af Hove Kildeplads, der siden 1922 har fundet anvendelse for drikkevandsforsyning af hovedstadsområdet, og hvor vandindvinding i dag sker på grundlag af tilladelse fra 2016. Hovedparten af Hove Kildeplads består af § 3-beskyttet natur i form af moseområder langs Hove å, der ligeledes er udlagt som § 3-beskyttet vandløb, men uden der er udlagt åbeskyttelseslinje omkring vandløbet. Renoveringsprojektet omfattede ikke en forøgelse af vandindvindingen, men ville omfatte en renovering af kildepladsen i form af en ny boring, renovering af 255 meter arbejdsvej og etablering af samleledning mellem boringer med tilslutning til eksisterende afgangsledning for råvand. HOFORs ansøgning efter miljøvurderingslovens § 19 var vedlagt en redegørelse om bilag IV-arter, hvoraf det fremgik, at der var registreret spidssnudet frø cirka 60 meter sydvest for de projekterede boringer, at spidssnudet frø kunne forventes at kunne vandre op til 400 meter mellem ynglevandhuller til rasteområder. Det fremgik videre af ansøgningen, at projektområdet ville blive gennemgået inden opstart med henblik på at flytte eventuelt tilstedeværende spidssnudet frø med efterfølgende etablering af byggepladshegn med funktion som også paddehegn, og at der ville blive fjernet en del af en

plastikoverdækning for at bortskygge forekomst af bjørneklo, hvilket ville have effekt som erstatningsbiotop for spidssnudet frø. Afgørelsen blev påklaget af to grundejere til landbrugsjord med skelgrænse mod ejendommen for Hoved Kildeplads, hvor det blandt andet blev gjort gældende, at projektet ville have negativ indvirkning på spidssnudet frø. Miljø- og Fødevareklagenævnet (formanden) lagde til grund, at de to grundejere ejede ejendom direkte op til projektområdet, og at de som følge heraf måtte anses for at have den fornødne retlige interesse til at være klageberettiget efter miljøvurderingslovens § 50. Miljø- og Fødevareklagenævnet lagde herefter til grund, at et mindre område af kildepladsen er yngle og rasteområde for bilag IV-arten spidssnudet frø, og at HOFORs projekt forudsatte afværgeforanstaltninger for at beskytte spidssnudet frø, så området skal tømmes for spidssnudet frø inden anlægsarbejdet ved at sikreåbenstående gravegruber og oprette erstatningsbiotop. Da en screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 ikke har karakter af en tilladelse, men alene en afgørelse om, hvorvidt projektet kræver nærmere miljøvurdering, kan en VVM-screening ikke indeholde vilkår, som i stedet må fastsættes i en VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25, ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet kommunens screeningsafgørelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Kommentar: Det er efter nævnets afgørelse uklart, efter hvilken lov som kommunen i givet fald vil tillade renoveringen af projektområdet, men det er ikke afgørende for, om der kræves VVM-screening, når projektet kan henføres til bilag 2 i miljøvurderingsloven. HOFOR skulle derfor i alle tilfælde indsende ansøgning efter miljøvurderingslovens § 19. Nævnets afvisning af, at VVM-screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 kan indeholde vilkår, er på linje med fast praksis, jf. f.eks. MRF 2024.41 Mfk, MRF 2024.128 Mfk, MRF 2024.140 Mfk, MRF 2024.147 Mfk, MRF 2024.233 Mfk, MRF 2024.251 Mfk og MRF 2024.291 Mfk. Se også Pagh og Haugsted, Fast ejendom – regulering og køb, 4. udg., 2022, s. 435 f. Dette rejser i sagen det selvstændige spørgsmål, om det i en screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 er muligt at udsætte en stillingtagen til dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket nævnet ikke forholdt sig til. Hvis man følger EU-Domstolens dom i sag C-166/22 (MRF 2023.101), vil en sådan udsættelse formentlig forudsætte, at der foretages en ny VVM-screening forud for dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om ikke miljøvurderingspligt for renovering af kildeplads i Egedal Kommune

Sag: 24/03907 og 24/03945

Dato: 12. marts 2025

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21, jf. § 49, stk. 1.^[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Egedal Kommunes afgørelse af 28. februar 2024 om, at renovering af Hove Kildeplads, matr.nr. [Matrikelnummer1], ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet^[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.^[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøvurderingslovens § 54, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagerne til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 25. marts 2024 og 27. marts 2024 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af to matrikulære naboer (klager 1 og klager 2).

Klager 1 har anført, at der er mange fejl i ansøgningsmaterialet, som afgørelsen bygger på. Efter klager 1's opfattelse vil projektet krænke og har allerede krænket fredskov på området ved fældning af træer. Det er heller ikke korrekt, at området er tørt, da det allerede står under vand. Desuden vil projektet foregå i en § 3-beskyttet[4] mose, og ikke som beskrevet i ansøgningen 3 m derfra, og føre til en tilstandsændring af denne. Yderligere har klager anført, at bilag IV-arten[5] spidssnudet frø er i hele anlægsområdet, ikke kun i nærheden, som det er beskrevet. Klager 1 har desuden anført, at det ikke er korrekt, når det er oplyst i ansøgningen, at der ikke vil være en påvirkning af grundvand, da keglevirkningen bliver større ved dybere borer, hvilket kan flytte forurening. Kildepladsen er gentagne gange blevet oversvømmet af vand fra Hove Å, selvom det måske ikke fremgår af kommuneplanen. Hove Å er registreret med højt indhold af PFAS, og det er ikke korrekt, når det er oplyst, at der er taget højde for forurening i kildepladsens design.

Til screeningsafgørelsen har klager 1 anført, at afgørelsen ikke tager højde for nedsivningsarealet på nærliggende arealer, som skal give en beskyttelseszone på 300 m. Boringerne er desuden ulovlige, da de ligger for tæt på nedsivningsanlægget, et faskineanlæg og drænudløb.

Endvidere har klager 1 anført, at renovering af kildepladsen vil true § 3-beskyttet natur i området, da kildepladsen ikke har været benyttet i over 20 år, og ny natur har indfundet sig på de eksisterende veje. Yderligere har klager 1 anført, at kildepladsen stadig bliver oversvømmet af Hove å, som har et problem med PFAS, og at dette skader naturen.

Klager 1 har desuden anført, at som resultat af den tidligere indvinding kom der forurening fra de omkringliggende lossepladser i boringerne, hvilket vil ske igen, særligt når boringerne nu bliver dybere. Selvom der ikke er fundet forhøjede værdier i prøveboringer, ligger prøveboringerne ikke så tæt på forureningerne, som de endelige borer kommer til. Klager 1 har i den forbindelse anført, at kildepladsen er uegnet til vandindvinding, da grundvandsreserverne er dårligt beskyttet.

Herudover har klager 1 anført, at projektet vil have en negativ effekt på bilag IV-arter, bl.a. spidssnudet frø og vandsalamander, og en række andre padder. Projektet har allerede haft en negativ effekt, da der er blevet fældet 1000 rummeter udtjente træer, som har fungeret som levested for flagermus, ugler og den store flagspætte.

Klager 2 har anført, at fornyet indvinding må indebære en risiko for, at der bliver trukket forurenede vand mod klagers private vandboring og det fælles grundvandsreservoir, hvor alle henter vand fra. I den forbindelse har klager 2 stillet spørgsmål til, hvem der overvåger vandkvaliteten i de private boringer, og hvem som skal kontaktes, hvis der konstateres forurening i private boringer.

Klager 2 har desuden stillet spørgsmål til, hvordan der sikres ordentlige vilkår for spidssnudet frø ved at fjerne en plastikoverdækning. Endeligt har klager 2 spurgt, om Egedal Kommune har en økonomisk gevinst ved at tillade fornyet vandindvinding.

2. Sagens oplysninger

2.1 Sagens forhistorie

Hove Kildeplads blev etableret i 1922, men har siden 2000 været ude af drift på grund af indhold af klorede opløsningsmidler og pesticider i de sydligst beliggende boringer. I 2000 og 2005 blev der udført nye dybe undersøgelsesboringer på den nordlige del af kildepladsen med henblik på at renovere kildepladsen. Renoveringen blev stoppet i 2006, da det blev afgjort, at vandindvindingen var VVM-pligtig i forbindelse med udstedelse af nye indvindingstilladelser. Der blev derefter gennemført en regional miljøvurdering, som redegjorde for de miljømæssige konsekvenser af de forskellige indvindinger. Det fremgik bl.a., at en indvinding på indtil 1,0 mio. m³/år kan ske uden væsentlige påvirkninger af miljøet og omgivelserne. På den baggrund meddelte Egedal Kommune den 28. oktober 2016 indvindingstilladelse til de vurderede indvindinger på Hove Kildeplads på 1,0 mio. m³/år.

2.2 Området

Hovedparten af Hove Kildeplads består af § 3-beskyttet natur i form af moseområder langs Hove å. Åen er et § 3-beskyttet vandløb, men der er ikke udlagt åbeskyttelseslinje omkring vandløbet. Hele kildepladsarealet er fredet. En del af området har tidligere været domineret af kæmpebjørneklo. For at bortskygge dette har området siden 2017 været overdækket med ukrudtsdug.

2.3 Den påklagede afgørelse

Egedal Kommune har den 28. februar 2024 i medfør af miljøvurderingslovens § 21 truffet afgørelse om, at renovering af Hove Kildeplads ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Det fremgår af screeningsafgørelsen, at Egedal Kommune har modtaget en ansøgning fra HOFOR, som er vandindvindingsmyndighed, om renovering af Hove Kildeplads på matr.nr. [Matrikelnummer1]. Af ansøgningen fremgår det, at der er søgt om overboring af to eksisterende boringer og en tidligere sløjfet boring samt etablering af en ny boring, renovering af ca. 255 m arbejdsvej og anlæg af ca. 25 m ny arbejdsvej, etablering af fire gruspuder til opsætning af boringsafslutninger og etablering af samleledning mellem boringer med tilslutning til eksisterende råvandledning ved Islevbro. Det fremgår desuden, at indvindingen efter renoveringen vil holde sig inden for indvindingstilladelsen fra 2016.

Det fremgår af screeningsafgørelsen, at projektet kun vil have en begrænset kumulativ effekt på den kvantitative grundvandsforekomst i området, og at projektet med de tiltag, ansøger tager, ikke vil være til hinder for opfyldelse af miljømålet for grundvandsforekomsten.

Herudover fremgår det af screeningsafgørelsen, at projektet med de tiltag, der bliver gennemført, ikke vil påvirke bilag IV-arter. Det fremgår af screeningsskemaet, der er vedlagt afgørelsen, at der ca. 60 m sydvest for de planlagte boringer er registreret spidssnudet frø. Det fremgår af sagens oplysninger, at der er gennemført en bilag IV-redegørelse i forbindelse med ansøgningen om renovering af kildepladsen. Af redegørelsen fremgår det, at renoveringen vil inddrage et areal, som vurderes at udgøre et egnet rasteområde for spidssnudet frø, og at der i anlægsfasen vil foregå aktiviteter, som potentielt kan påvirke rastende individer af arten. For at sikre, at projektet ikke fører til skade på yngle- eller rasteområder, fremgår det af ansøgningen, at det skal iværksættes afværgende foranstaltninger. Dette skal gøres ved bl.a. at sørge for, at arten ikke befinder sig i området under anlægsarbejdet, og ved at sikre åbenstående gravegruber og indhegne med midlertidige paddehegn i anlægsfasen. Det skal desuden oprettes erstatningsbiotop ved at fjerne en plastikdug, som tidligere har blevet brugt til bekæmpelse af bjørneklo. På den baggrund er det vurderet, at projektets karakter med de foranstaltninger, som er indarbejdet i projektet, ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af bilag IV-arter, og at områdets økologiske funktionalitet opretholdes.

Det fremgår af screeningsafgørelsen, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områder eller arealets samlede naturtilstand. Det fremgår yderligere, at fredningen af området ikke er til hinder for projektet.

Egedal Kommune har i afgørelsen lagt til grund, at renovering af Hove Kildeplads er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 13, litra a, om ændringer eller udvidelser af projekter i bilag 1 eller nærværende bilag, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet (ændring eller udvidelse, som ikke er omfattet af bilag 1). Egedal Kommune har herefter på baggrund af screeningen vurderet, at det ansøgte projekt ikke kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, og at det derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

2.4 Egedal Kommunes bemærkninger til klagen

Egedal Kommune har den 16. april 2024 til klagen bemærket, at det screenede projekt ikke indebærer fældning af træer, og at projektet derfor ikke vil påvirke miljøet væsentlig på dette miljøparameter. Kommunen har yderligere bemærket, at hvis træer, som fungerer som yngle- og rasteområder for flagermus, skal fældes, må dette ske i tråd med forvaltningsplanen for flagermus.^[6]

Egedal Kommune har bemærket, at den har gennemført besigtigelser i august 2021 og maj 2022, hvor projektområdet fremstod tørt. Vinteren 2023-24 har der været vand på store dele af arealet, men kommunen bemærker, at vinteren har været usædvanlig våd, og at området generelt fremstår tør gennem året.

Egedal Kommune har bemærket, at ved udfyldelse af ansøgningsskema om VVM-screening skal ansøger tage udgangspunkt i kendte, tilgængelige data. Der er ikke indmeldt andre fund af spidssnudet frø end det, som er 30 m fra anlægsarbejdet. Kommunen har yderligere bemærket, at projektejer har foretaget en bilag IV-redegørelse, hvor der bl.a. bliver taget stilling til padder i projektområdet. Her nævnes det, at spidssnudet frø kan vandre op til 400 m fra ynglevandhuller til rastepladser, hvilket indebærer en stor del af kildepladsen. I den forbindelse har kommunen bemærket, at ansøgningen har taget højde for dette ved at inddrage de i bilag IV-redegørelsens foreslåede afværgeforanstaltninger i ansøgningen. Kommunen har desuden bemærket, at fjernelse af plastik vil medføre, at et areal kan anvendes som erstatningsbiotop for spidssnudet frø.

Til klagepunktet om, at indvindingen vil flytte forurening, har Egedal Kommune bemærket, at klagepunktet er relateret til indvindingstilladelsen fra 2016, hvor klagefristen er overskredet. Den påklagede screeningsafgørelse omhandler kun renovering af kildepladsen, og de miljømæssige påvirkninger af selve indvindingen blev vurderet i forbindelse med indvindingstilladelsen. I forhold til selve forureningsfaren henviser kommunen til Miljø- og Fødevareklagenævnets tidligere afgørelse i sagen, hvor kommunen havde foretaget en konkret vurdering af forureningsrisikoen.^[7]

Egedal Kommune har bemærket, at det samme gælder for borgernes private boringer, og at ansøger vil kunne gøres erstatningsansvarlige, såfremt vandindvindingen fra Hove Kildeplads medfører, at bestående vandindvindingsanlæg i området bliver uanvendelige. Kommunen har yderligere bemærket, at kommunen ikke fører tilsyn med vandkvaliteten i vandforsyningsanlæg, som kun forsyner én husstand. Hvis der bliver konstateret forurening i private boringer, skal kommunen kontaktes.

Endvidere har Egedal Kommune bemærket, at en del af matriklen i kommuneplanen er udpeget til et område, der kan blive udsat for oversvømmelse, men at den eksisterende arealanvendelse vil fortsætte som hidtil. Yderligere har kommunen bemærket, at projektet udgør en renovering af en eksisterende kildeplads, og at boringerne er sikret mod indtrængning af overfladevand fra eventuelle oversvømmelser. Kommunen har derfor vurderet, at oversvømmelsesrisikoen ikke vil være en hindring for renovering af den eksisterende kildeplads.

Egedal Kommune har yderligere bemærket, at det er kommunens vurdering, at ingen af boringerne er placeret for tæt på hverken nedsivningsanlæg eller faskine, og at alle eksisterende boringer er lovlige. Kommunen har desuden bemærket, at de ikke har nogen økonomisk gevinst i sagen.

Egedal Kommune har anført, at det er usikkert, om klager 1 og 2 har tilstrækkelig interesse i sagens udfald, og om de er klageberettiget.

2.5 Andre bemærkninger til klagen

Ansøger har den 6. maj 2024 til klagen bemærket, at det er tvivlsomt, hvorvidt de to klagere er klageberettiget. Ansøger har oplyst, at klager 1's bopæl i luftlinje er ca. 1 km fra Hove Kildeplads med landbrugsjord, der grænser op til

projektområdet. I den forbindelse har ansøger bemærket, at renoveringen af Hove Kildeplads ikke betyder ændringer i arealanvendelsen af området, som har været anvendt til indvinding af grundvand siden 1920'erne, og at projektet ikke vil medføre nye eller ændrede genevirkninger for klager. Ansøger har desuden bemærket, at det er tvivlsomt, hvorvidt klager 2 er klageberettiget, selvom klager 2 har egen vandforsyning.

Derudover har ansøger bemærket, at forundersøgelser har vist, at vandkvaliteten ved Hove Kildeplads er god og uden pesticider. Ansøgers forsyningssikkerhed er under maksimalt pres, og det er derfor yderst vigtigt at få Hove Kildeplads i drift igen.

Ansøger har bemærket, at Hove Kildeplads fremstod som tør, da de var på kildepladsen den 26. marts 2024, og at de ikke har interesse i, at de tekniske anlæg oversvømmes. Ansøger har desuden bemærket, at de skal sikre, at de bagvedliggende arealer ikke oversvømmes.

Yderligere har ansøger bemærket, at de har gennemført en bilag IV-redegørelse, som peger på, at området omkring en af boringerne er potentielt egnet som rasteområde for spidssnudet frø, og at de på den baggrund vil iværksætte afværgeforanstaltninger. En mindre del af området vil blive påvirket af de kommende vej- og boringsanlæg. Som erstatningsbiotop blev der etableret et område, hvor der er udlagt dødt ved og blade, i tillæg til, at området ligger tæt op ad et potentielt ynglevandhul for spidssnudet frø, hvilket gør erstatningsbiotopen til et fuldt funktionsdygtigt rasteområde.

Ansøger har desuden bemærket, at de er bekendt med en række forureningskilder i området og vil gennem grundvandsmodelsimuleringer og overvågning sikre, at indvindingen tilrettelægges, så risikoen for forureningsspredning minimeres. Ansøger bemærker yderligere, at den kommende indvinding efter renoveringen af kildepladsen ikke vil påvirke grundvandsforekomstens mulighed for at opnå god kvantitativ tilstand.

Endvidere har ansøger bemærket, at ingen af deres anlæg er ulovlige, og at de ikke har udført ulovlige vedligeholdelsesarbejder på kildepladsen.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle:

- Klageberettigelse
- Egedal Kommunes vurdering af, om renovering af Hove Kildeplads er miljøvurderingspligtig i forhold til bilag IV-arten spidssnudet frø

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Efter miljøvurderingslovens § 49, stk. 1, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet behandle klager over screeningsafgørelser efter lovens § 21, for så vidt angår retlige spørgsmål, klager over § 25-tilladelser samt klager over tilsynsafgørelser efter § 46.

Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af retlige spørgsmål omfatter alle spørgsmål om lovligheden eller gyldigheden af trufne afgørelser, herunder fortolkning eller forståelse af lovbestemmelser samt overholdelse af almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger om f.eks. saglige hensyn, lighed, proportionalitet, habilitet og krav til begrundelse og sagens oplysning.

Klager over retlige spørgsmål skal ses i modsætning til klager over skønsmæssige spørgsmål, som omfatter myndighedernes konkrete vurdering og afvejning af hensyn ved behandling af en sag om miljøvurdering af et konkret projekt. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan dermed ikke tage stilling til, om en lovlig afgørelse er hensigtsmæssig eller rimelig i forhold til f.eks. omboendes interesser.

Endvidere fastlægger miljøvurderingsloven ikke i sig selv grænser for, hvad myndighederne kan beslutte af politiske, økonomiske eller andre grunde, men

stiller alene krav til grundlaget for beslutningerne og til procedurerne herfor.

3.2.2 Ad 1) Klageberettigelse

Det følger af miljøvurderingslovens § 50, at klageberettiget efter § 48, stk. 3 og 4, og § 49, stk. 1, er miljø- og fødevareministeren, enhver med retlig interesse i sagens udfald og landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Udtrykket retlig interesse er ikke nærmere defineret i miljøvurderingsloven. Miljø- og Fødevarerklagenævnet finder imidlertid, at afgrænsningen af, hvem der er klageberettiget, må afhænge af de intentioner, der ligger bag miljøvurderingslovens bestemmelser om miljøvurdering af konkrete projekter. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer, jf. miljøvurderingslovens § 1, stk. 2. Miljøvurderingsloven fastlægger endvidere, at der skal ske en bred inddragelse af offentligheden, og udgangspunktet er derfor, at der er en tilsvarende vid adgang til at klage.

En retlig interesse må normalt antages at foreligge hos personer, erhvervsdrivende eller foreninger med tilknytning til det område, hvor det påtænkte projekt ønskes etableret, da de som udgangspunkt vil være en del af den berørte offentlighed og have en tilstrækkelig interesse.

I vurderingen af, om der foreligger en tilstrækkelig interesse, indgår særligt afstanden mellem projektområdet og klagers ejendom eller bopæl sammenholdt med de genevirkninger, som projektet måtte indebære for klager. En tilknytning til nærområdet kan dog også foreligge som følge af andre forhold end klagers bopæl eller andet relateret til fast ejendom. En ideel interesse i natur og miljø, herunder en generel interesse i sagens udfald, der alene er moralsk, politisk eller følelsesmæssigt motiveret, kan ikke anses for en tilstrækkelig interesse i miljøvurderingslovens forstand.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager 1 er klageberettiget i medfør af miljøvurderingslovens § 50, stk. 1. Nævnet har lagt vægt på, at klager 1 er ejer og bruger af flere matrikler, som støder direkte op til projektområdet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at klager 2 er klageberettiget i medfør af miljøvurderingslovens § 50, stk. 1. Nævnet har lagt vægt på, at klager 2 er ejer af en matrikel, som støder direkte op til projektområdet.

3.2.3 Ad 2) Egedal Kommunes vurdering af, om projektet er miljøvurderingspligtigt i forhold til bilag IV-arten spidssnudet frø

Miljøvurderingsloven

Formålet med miljøvurderingslovens regler er at sikre, at der gennemføres en vurdering af virkningerne på miljøet som grundlag for beslutningen om at give eller afslå tilladelse til projekttyper, der kan påvirke miljøet væsentligt.

Det følger af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, at projekter, der på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 er altid omfattet af krav om tilladelse med tilhørende miljøvurdering, før de må påbegyndes, jf. § 15, stk. 1, nr. 1.

Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2 er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse, når der er truffet afgørelse efter lovens § 21 (screeningsafgørelse) om, at det konkrete projekt kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, jf. § 15, stk. 1, nr. 2.

Det følger af miljøvurderingslovens § 21, at myndigheden på grundlag af bygherrens ansøgning skal foretage en vurdering af og træffe afgørelse om, hvorvidt et projekt omfattet af lovens bilag 2 på grund af dets art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse. Ved vurderingen skal myndigheden tage hensyn til kriterierne i lovens bilag 6, herunder projektets karakteristika, placering og arten og kendetegn ved den

potentielle indvirkning på miljøet. Afgørelsen skal endvidere tage hensyn til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen.

Bygherrens ansøgning om screeningsafgørelse kan efter § 19, stk. 3, indeholde en beskrivelse af særkender ved projektet eller af de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet. Hvis screeningsafgørelsen går ud på, at projektet ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, skal begrundelsen efter miljøvurderingslovens § 21, stk. 2, anføre særkender ved projektet eller anføre, hvilke foranstaltninger der påtænkes truffet for at undgå eller forebygge, hvad der ellers kunne have været væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, hvis bygherren har fremlagt en beskrivelse efter § 19, stk. 3.

Grundlaget for screeningen er bygherrens oplysninger, allerede foreliggende viden og almene erfaringer om det pågældende sagsområde.^[8] En screening anses for at være en foreløbig vurdering af det ansøgte projekt, og en screeningsafgørelse skal kunne træffes ret hurtigt.^[9] Det indebærer, at der må accepteres et vist spillerum for vurderingen. Er der behov for mere indgående undersøgelser for at foretage den nødvendige vurdering, taler det for miljøvurderingspligt.

Bygherren til et miljøvurderingspligtigt projekt skal efter miljøvurderingslovens § 20, stk. 1, udarbejde en miljøkonsekvensrapport, der indeholder en vurdering af projektets virkning på miljøet. Det følger af § 20, stk. 4, at de oplysninger, som bygherren skal give om det ansøgte projekt i miljøkonsekvensrapporten, jf. stk. 2, på en passende måde skal påvise, beskrive og vurdere projektets væsentlige direkte og indirekte virkninger på befolkningen og menneskers sundhed, den biologiske mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet,^[10] jordarealer, jordbund, vand, luft og klima, materielle goder, kulturarv og landskab og samspillet mellem faktorerne.

Myndigheden skal efter miljøvurderingslovens § 25 træffe afgørelse om, hvorvidt projektet kan tillades på baggrund af bygherres ansøgning, miljøkonsekvensrapporten, eventuelle supplerende oplysninger, resultaterne af de høringer, der er foretaget, og myndighedens begrundede konklusion.

En § 25-tilladelse skal omfatte den begrundede konklusion og indeholde alle de miljømæssige betingelser, der er knyttet til afgørelsen, en beskrivelse af alle

projektets særkender og de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, som bygherren skal gennemføre, og eventuelle overvågningsforanstaltninger. Det følger af miljøvurderingslovens § 27, stk. 1.

Myndigheden kan efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 2, knytte vilkår til en § 25-tilladelse med henblik på opfyldelse af lovens formål. Vilkår skal stå i et rimeligt forhold til projektets art, placering og dimensioner samt omfanget af dets indvirkninger på miljøet.

Har projektet væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, skal myndigheden efter miljøvurderingslovens § 27, stk. 3, endvidere stille vilkår for bygherrens overvågning heraf.

Habitatreglerne

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, pålægger medlemsstaterne at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i direktivets bilag IV. Ordningen skal efter bestemmelsens litra (d) blandt andet omfatte et forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder.

Habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d, om beskyttelse af bilag IV-arter er i dansk lovgivning navnlig implementeret i habitatbekendtgørelsen.^[11]

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, at der ved administration af de i § 7 og § 8 nævnte bestemmelser ikke kan gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.

Ifølge EU-Kommissionens vejledning om beskyttelse af bilag IV-arter skal habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra d forstås som en målsætning om, at den økologiske funktionalitet i yngle- og rasteområder bevares.^[12]

Det fremgår af EU-Kommissionens vejledning, at foranstaltninger, der anvendes til at sikre fortsat økologisk funktionalitet, er forebyggende foranstaltninger, der har til formål at minimere eller endog fjerne en aktivitets negative indvirkning på beskyttede arters yngle- eller rasteområder. Foranstaltningerne kan f.eks. omfatte udvidelse af området eller etablering af nye levesteder i eller i direkte funktionel forbindelse med et yngle- eller rasteområde for at opretholde dets funktionalitet. Det understreges i vejledningen, at det naturligvis klart skal kunne

påvises, at sådanne foranstaltninger effektivt medvirker til at opretholde eller forbedre den økologiske funktionalitet for de pågældende arter.

Det fremgår også af EU-Kommissionens vejledning, at sådanne foranstaltninger kun kan anvendes i situationer, hvor der findes en tilladelses- eller planlægningsordning med formelle procedurer, og hvor de kompetente myndigheder kan vurdere, om de foranstaltninger, der træffes for at bevare et områdes "ynglefunktion" eller "rastefunktion", er tilstrækkelige. Foranstaltninger til sikring af økologisk funktionalitet kan være en mulighed, når en aktivitet kun kan berøre dele af et yngle- eller rasteområde. Hvis yngle- eller rasteområdet som følge af foranstaltninger til sikring af økologisk funktionalitet mindst bevarer den samme størrelse (eller udvides) og bevarer den samme (eller bedre) kvalitet for de pågældende arter, vil der ikke ske nogen forringelse af området funktion, kvalitet eller integritet. Det er afgørende, at områdets fortsatte økologiske funktionalitet bevares eller forbedres. Det er derfor vigtigt at overvåge effektiviteten af foranstaltningerne til sikring af økologisk funktionalitet.

Iværksatte foranstaltninger, som har til formål at opretholde den økologiske funktionalitet i yngle- og rasteområder for beskyttede dyrarter, betegnes samlet som afværgeforanstaltninger.

Egedal Kommunes afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det konkrete projekt forudsætter fastsættelse af afværgeforanstaltninger af hensyn til bilag IV-arten spidssnudet frø, og projektet således er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at det fremgår af Egedal Kommunes afgørelse, at et mindre område af kildepladsen er arealer, som udgør et yngle- og rasteområde for spidssnudet frø, og at kommunen i sin vurdering af, at den økologiske funktionalitet kan opretholdes, bl.a. har lagt vægt på, at området skal tømmes for spidssnudet frø inden anlægsarbejdet ved at sikre åbenstående gravegruber og oprette erstatningsbiotop.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at der i tilfælde, hvor afværgeforanstaltninger for at sikre den økologiske funktionalitet for yngle- og rasteområder for bilag IV-arter er påkrævede, skal fastsættes klare vilkår herom, og at afværgeforanstaltninger kun kan anvendes i situationer, hvor der er en tilladelses- eller planlægningsordning med formelle procedurer, ligesom effektiviteten af foranstaltningerne skal overvåges. En screeningsafgørelse er

ikke en tilladelse, og der kan derfor ikke stilles vilkår til projektet heri. Stilles der vilkår i en screeningsafgørelse, forskydes grænsen for, hvornår det konkrete projekt kan have en væsentlig indvirkning på miljøet. Viser der sig et behov for at stille vilkår i den konkrete screeningsafgørelse med henblik på at holde det konkrete projekt under grænsen for væsentlig indvirkning på miljøet, vil der i stedet skulle træffes afgørelse om miljøvurderingspligt. Efter nævnets opfattelse er det en forudsætning for at fastsætte vilkår efter miljøvurderingsloven, at det sker på baggrund af en miljøkonsekvensrapport udarbejdet efter lovens § 20. Nævnet bemærker, at nævnet ikke hermed har taget stilling til de opstillede afværgeforanstaltninger, men alene forholdt sig til, om det er tilstrækkeligt at screene projektet, når afværgeforanstaltninger for bilag IV-arter, som beskrevet i sagen, er nødvendige.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Egedal Kommunes afgørelse af 28. februar 2024 om, at renovering af Hove Kildeplads, matr.nr. [Matrikelnummer1], ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og § 25-tilladelse, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

[5] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[6] Forvaltningsplan for flagermus. Beskyttelse og forvaltning af de 17 flagermusarter og deres levesteder, Naturstyrelsen, Miljøministeriet 2013 - <https://mst.dk/media/simdb0w3/forvaltningsplan-for-flagermus-2013.pdf>.

[7] Miljø- og Fødevareklagenævnet sagsnr. 20/11189 og 20/11296.

[8] Forslag nr.147 til Lov om miljøvurderings af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) som fremsat den 3. marts 2016, de specielle bemærkninger til § 22.

[9] Miljøstyrelsens udkast til vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), 2022, s. 90.

[10] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. oktober 2009 om beskyttelse af vilde fugle.

[11] Bekendtgørelse nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

[12] Vejledning om streng beskyttelse af dyrarter af fællesskabsbetydning i henhold til Habitatdirektivet, Kommissionens meddelelse af 12. oktober 2021, C (2021) 7301.

Lovområder:

Miljøvurdering af konkrete projekter